

BESLUT

2024-06-20 Dnr:
24/01447

Saken

Uppfyllelse av krav på tillgänglighet till tv-sändningar och beställ-tv för personer med funktionsnedsättning

Beslut

Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har endast delvis uppfyllt kravet gällande redovisning och handlingsplan. UR har uppfyllt övriga krav. Det saknas anledning att ålägga en avgift. Ärendet avslutas utan ytterligare åtgärd.

Sammanfattning**Tv-sändningar**

Teknik	Krav	Uppfyllandegrad
Textning av icke direktsända program	100 procent	100 procent
Textning av direktsända program	80 procent	UR har inte sänt några direktsända program.
Teckenspråkstolkning	6 procent	9,3 procent
Syntolkning	6 procent	9,6 procent
Uppläst text	100 procent	100 procent

Beställ-tv

Teknik	Krav	Beställ-tv
Textning av icke direktsända program	100 procent	100 procent
Teckenspråkstolkning	Samtliga program som tillgängliggjorts i tv-sändningar	Uppfyllt
Syntolkning	Samtliga program som tillgängliggjorts i tv-sändningar	Uppfyllt
Uppläst text	100 procent	100 procent

Övriga krav

Kvalitet och användarbarhet	Uppfyllt
Information	Uppfyllt
Dialog med berörda organisationer	Uppfyllt
Redovisning och handlingsplan	Delvis uppfyllt

Bakgrund och bestämmelser enligt regeringens beslut om krav på tillgänglighet till tv-sändningar och beställ-tv finns nederst i bilaga till detta beslut.

Granskningsnämndens bedömning

Uppfyllelse av kraven på tillgänglighet till tv-sändningar

Textning av icke direktsända program

UR har uppfyllt kravet på textning av samtliga icke direktsända program på svenska som sänts i SVT:s samtliga programtjänster i marknätet, via satellit och genom tråd. UR sände 2 869 timmar icke direktsända program under 2023.

Textning av direktsända program

UR har inte sänt några direktsända program under 2023.

Teckenspråkstolkning och syntolkning

UR har uppfyllt kraven på att tillgängliggöra minst sex procent av sändningstiden på svenska genom syntolkning respektive teckenspråkstolkning.

Av UR:s redovisning framgår att 890 timmar av företagets samlade programutbud som sänts i SVT:s programtjänster under 2023 var på svenska. Sändningarna har varit identiska i marknätet, via satellit och genom tråd. Nämnden konstaterar att det innebär att 53,4 timmar ska ha tillgängliggjorts med teckenspråkstolkning respektive syntolkning (6 procent av 890 timmar) under året.

Enligt redovisningen teckenspråktolkades totalt 82,6 timmar, varav 5,7 timmar webbexklusivt på UR Play, under år 2023. Motsvarande siffror för syntolkning var 85,6 timmar totalt, varav 8,3 webbexklusivt på UR Play. Då de webbexklusiva sändningarna som tillhandahölls via UR:s beställ-tv-tjänst UR Play inte översteg 30 procent av den totala volymen får UR tillgodoräkna sig samtliga webbexklusiva syn- och teckenspråkstolkade timmar. UR har tillgängliggjort 9,3 procent med teckenspråkstolkning och 9,6 procent med syntolkning per plattform under året.

I förra årets beslut ansåg nämnden att UR inte hade uppfyllt kvoterna för syntolkning och teckenspråkstolkning. I beslutet konstaterade nämnden att sändningstimmarna som varit försedda med tolkning ska ingå i beräkningsunderlaget för kvoterna, det vill säga i den totala sändningstiden för tv-sändningar på svenska. UR hade dock exkluderat de tolkade timmarna från

beräkningsunderlaget, och därmed beräknat kvoterna utifrån en för låg total sändningsvolym. Mot denna bakgrund hade UR inte tillgängliggjort tillräckligt många timmar genom teckenspråkstolkning och syntolkning under år 2022. I den nu bedömda redovisningen framgår det att UR har använt den totala sändningstiden för tv-sändningar på svenska vid beräkning av 2023 års kvoter för syntolkning och teckenspråkstolkning, det vill säga samma beräkningsunderlag som för övriga uppgifter i public service-redovisningen. Utifrån detta beräkningsunderlag konstaterar nämnden att kvoterna är uppfyllda för året 2023.

Uppläst text

UR har uppfyllt kravet på att samtliga icke direktsända program på andra språk än svenska med svensk översättningstext ska tillgängliggöras genom uppläst text. UR har uppgett att det är SVT som förfogar över och styr tjänsten. Av SVT:s redovisning framgår att tjänsten fungerat i SVT:s samtliga programtjänster.

Uppfyllelse av kraven på tillgänglighet till beställ-tv

Textning

UR har uppfyllt kravet på att genom textning tillgängliggöra samtliga program på svenska som tillhandahålls i beställ-tv, vilket framgår av en komplettering från programföretaget.

Teckenspråkstolkning och syntolkning

UR har enligt redovisningen uppfyllt kraven på att program som tillgängliggjorts genom syntolkning respektive teckenspråkstolkning vid sändning i marknät, via satellit och tråd ska tillgängliggöras på motsvarande sätt vid tillhandahållande i beställ-tv.

Uppläst text

UR har uppfyllt kravet på att program som har tillgängliggjorts genom uppläst text vid sändning i marknät, via satellit, via kabel-tv och IPTV, ska tillgängliggöras på motsvarande sätt vid tillhandahållande i beställ-tv. Enligt redovisningen har detta gjorts på UR Play sedan januari 2023.

Övriga krav

Kvalitet

UR har uppfyllt kravet på att samtliga tillgänglighetstjänster ska hålla hög kvalitet och användbarhet samt att detta ska utvärderas årligen av programföretaget.

För att försäkra sig om att UR:s utbud och tillgänglighetstjänster håller en hög kvalitet och användbarhet utvärderas dessa årligen enligt redovisningen. Under år 2023 har UR fortsatt att förbättra kvaliteten på de teckenspråkstolkade programmen genom att placera teckenspråkstolken på olika sätt i förhållande till bilden för att göra tolkningen tydligare, och genom att företrädesvis använda icke-

hörande tolkar. Kvalitet och användbarhet diskuteras även på dialogmöten med olika grupper inom funktionshinderrörelsen.

Dialog med berörda organisationer och användargrupper

UR har uppfyllt kravet på att ha en systematisk och regelbunden dialog med berörda organisationer och användargrupper.

UR har enligt redovisningen bland annat haft dialog med SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten), MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) samt med referensgrupper och användare för att fånga in målgruppernas olika behov. Bland annat diskuteras vilka program UR väljer att syn- eller teckenspråkstolka. I samtliga möten underströks även vikten av speglingsuppdraget där både representation, identifikation och en spegling av mångfalden inom målgrupperna är bland de viktigaste behoven.

Information

UR har uppfyllt kravet på att eftersträva att användare får fullgod och tillgänglig information om vilka program som tillgängliggörs genom olika tjänster.

Av redovisningen gällande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning framgår att UR:s utbud måste vara enkelt att hitta, funktionellt att använda och möjligt att sprida och dela för att nå önskad effekt. Det framgår även att dialogerna med berörda organisationer och användargrupper bidrar till att sprida information om utbudet.

Redovisning och handlingsplan

UR har delvis uppfyllt kravet på att årligen lämna in en redovisning av hur kraven enligt regeringens beslut om tillgänglighet har uppfyllts.

UR har lämnat in programföretagets redovisning i tid och redovisningen innehåller bland annat redogörelser för uppfyllelsen mot angivna nivåkrav, utvecklingen av tillgänglighetstjänsternas kvalitet och dialogen med berörda organisationer och användargrupper.

UR:s redovisning innehåller dock inte en handlingsplan för hur tillgängligheten ska öka över tid. I en komplettering till nämnden har UR bland annat uppgett att programföretagets handlingsplan består av flera delar. Dessa innefattar att löpande följa den tekniska utvecklingen, kompetensutveckling av medarbetare samt dialog med företrädare för målgrupperna. Det långsiktiga målet är att hela UR:s utbud ska göras tillgängligt för alla, oavsett bakgrund, utbildningsnivå eller funktionsförmåga. UR arbetar kontinuerligt för att öka kvaliteten på tillgänglighetstjänsterna liksom att utveckla nya funktioner. UR ser främst stora möjligheter för att tillgängligheten kan utvecklas i en online-miljö. Bland annat skulle AI kunna förbättra tillgängligheten till UR:s programutbud för personer med funktionsnedsättning. Programföretaget

uppger dock att det är oklart när, hur, i vilken omfattning och till vilka kostnader detta kan ske.

Nämnden konstaterar att en handlingsplan behöver framgå av redovisningen. Eftersom en sådan saknas i redovisningar har UR inte uppfyllt redovisningskravet i denna del.

UR har vidare inte redovisat tillräckligt utförligt om programföretagets publiceringsrutiner som säkerställer att tillgängliggörandet i beställ-tv av program som sänds i marknät, via satellit och genom tråd i så stor utsträckning som möjligt sker i anslutning till dessa sändningar. Det framgår av redovisningen att UR har som ambition att publicera både syn- och teckenspråkstolkade program på UR Play samtidigt som originalprogrammen publiceras och att det under 2023 endast var ett fåtal titlar som inte publicerades parallellt. I en komplettering till nämnden beskriver UR att det finns tydliga publiceringsrutiner för att detta ska uppnås, liksom ansvarsfördelning för när, var och hur många samt vilka program som ska tolkas, sändas och publiceras. I publiceringsrutinerna ingår till exempel kvalitetskontroll av själva tolkningen liksom tidpunkt för när de tolkade programmen ska sändas eller publiceras. Att publiceringsplanen hålls följs upp genom månadsvisa avstämningar.

Nämnden konstaterar att det framgår av redovisningen att UR har som ambition att publicera tillgängliggjorda program parallellt med linjära sändningar, men att publiceringsrutinerna för hur detta ska uppnås inte framgår. Denna information, som för detta år inkommit genom en komplettering till nämnden, hade behövt finnas med i själva redovisningen. Att information saknas gör att UR inte heller uppfyllt redovisningskravet i denna del.

Fråga om särskild avgift

En leverantör av en medietjänst som inte följer ett beslut om tillgänglighet enligt 5 kap. 12 § får åläggas att betala en särskild avgift (17 kap. 5 a § radio- och tv-lagen).

UR har endast delvis uppfyllt kraven avseende redovisning och handlingsplan. Nämnden konstaterar dock att detta är ett redovisningskrav, inte ett krav gällande själva tillgängliggörandet av UR:s programtjänster. Därtill är det första gången tillgänglighetsbeslutet innehåller krav på redovisning av en handlingsplan och publiceringsrutiner. Nämnden anser därför att det saknas anledning att meddela en avgift. Nämnden utgår från att UR framöver kommer att inkludera dessa delar i redovisningen. Ärendet avslutas därför utan ytterligare åtgärd.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson | Ulrik von Essen | Stefan Holgersson, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Kristina Åberg, Erik Fichtelius, Nedjma Chaouche, Linnéa Jonjons, Ulrika Andersson, Staffan Rosell och Ulrika Sjöberg efter föredragning av Alva Fredman Klockar.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson

Bilaga

Bakgrund med aktuella bestämmelser och krav.

Bilaga

Bakgrund

Enligt radio- och tv-lagen ska en leverantör av medietjänster utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Omfattningen av tillgänglighetskraven för UR beslutas av regeringen och granskningsnämnden har tillsynsansvaret (5 kap. 12 § och 16 kap. 2 § radio- och tv-lagen).

En leverantör av en medietjänst som inte följer ett beslut om tillgänglighet enligt 5 kap. 12 § får åläggas att betala en särskild avgift (16 kap. 5 a § radio- och tv-lagen).

Den 8 december 2022 beslutade regeringen att UR under perioden från och med den 1 januari 2023 till och med 31 december 2025 ska göra program tillgängliga genom textning, teckenspråkstolkning, uppläst text och syntolkning enligt följande.¹

Omfattning av skyldighet att tillgängliggöra sändningar

	Procent av sändningstiden, program på svenska				Procent av sändningstiden, program på andra språk än svenska med svensk översättnings-text
År	Textning av icke direktsända program	Textning av direktsända program	Teckenspråkstolkning	Syntolkning	Uppläst text, icke direktsända program
2023	100	80	6	6	100
2024	100	80	6,5	6,5	100
2025	100	85	7	7	100

Skyldigheten avser UR:s samlade programutbud som sänds i SVT:s samtliga i programtjänster i marknätet, via satellit och genom tråd.

Skyldigheten gäller om tekniska förutsättningar för distribution av tillgänglighetstjänsten finns.

¹ Ku2022/01509, Ku2022/01804.

UR får uppfylla högst 30 procent av kraven på teckenspråkstolkning och syntolkning genom att tolkningen tillhandahålls i beställ-tv i anslutning till sändningen.

Till den del kraven på teckenspråkstolkning och syntolkning ska uppfyllas genom sändning får de sändningstimmar över internet som redovisas för att uppfylla kraven inte överstiga redovisade sändningstimmar i marknätet.

UR ska verka för att syntolkning och uppläst text tillhandahålls genom ett ljudspår för avlyssning i separat enhet såsom en mobiltelefon eller läsplatta.

Tillgänglighetskrav för beställ-tv

Program som publiceras i UR:s beställ-tv-tjänster under beslutsperioden ska göras tillgängliga enligt vad som framgår nedan.

Textning

UR ska genom textning tillgängliggöra samtliga program på svenska som tillhandahålls i beställ-tv.

Ett tillhandahållande av ett program som tidigare direktsänts enbart via internet utan textning ska inte omfattas av kraven. UR ska dock verka för att i så stor utsträckning som möjligt göra sådana program tillgängliga genom textning så snart som möjligt efter publicering.

Teckenspråkstolkning, syntolkning och uppläst text

Program som har tillgängliggjorts genom teckenspråkstolkning respektive syntolkning vid sändning i marknätet, satellit, tråd ska tillgängliggöras på motsvarande sätt vid tillhandahållande i beställ-tv. Detsamma gäller för tillgängliggörande genom uppläst text i sändning via marknät, satellit, kabel-tv och IPTV.

Övriga krav

Kvalitet

Samtliga tillgänglighetstjänster ska hålla hög kvalitet och användbarhet, vilket ska utvärderas årligen av programföretaget.

Dialog med berörda organisationer

UR ska ha en systematisk och regelbunden dialog med berörda organisationer och användargrupper. Dialogen ska bland annat syfta till att utveckla kvaliteten och användbarheten samt ge underlag för bedömningen av målgruppernas behov i fråga om urvalet av program som tillgängliggörs och fördelningen mellan olika programtjänster. Dialogen ska dokumenteras.

Urvalet av program och fördelningen mellan olika programtjänster

Urvalet av program som tillgängliggörs får avgöras av UR med beaktande av den aktuella målgruppens behov. SVT ska ta hänsyn till målgruppernas behov vid fördelningen av tillgängliggörandet mellan olika programtjänster.

Information

UR ska eftersträva att användare får fullgod och tillgänglig information om vilka program som tillgängliggörs genom olika tjänster.

Redovisning och handlingsplan

UR ska årligen lämna in en redovisning av hur kraven enligt detta beslut har uppfyllts. [Redovisningen ska lämnas in till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) och Mediemyndigheten² senast den 1 mars året efter det år som redovisningen gäller.] Redovisningen ska innehålla följande:

- redogörelse av uppfyllelsen mot angivna nivåkrav och de mål som UR har att verka för,
- redogörelse för utvecklingen av tillgänglighetstjänsternas kvalitet och användbarhet,
- redogörelse av dialogen med berörda organisationer och användargrupper och hur dialogen har bidragit till utvecklingen av tillgänglighetstjänsterna, urvalet av program som tillgängliggörs och valet av plattform för publicering,
- eventuella bedömningar i fråga om otillräckliga tekniska förutsättningar för att tillgängliggöra program genom en viss teknik på en viss plattform,
- redovisning av publiceringsrutiner som säkerställer att tillgängliggörandet i beställ-tv av program som sänds i marknät, via satellit och genom tråd i så stor utsträckning som möjligt sker i anslutning till dessa sändningar,
- handlingsplan för hur tillgängligheten ska öka över tid.

² I beslutet står det Myndigheten för press, radio och tv då det fattades innan myndigheten bytte namn.